„Všecko s pomocí Boží“

Lhoťanka Božena Vaňková se vdala do Blatničky, brzy ovdověla, vychovala šest dětí a starala se o známého kněze P.Šuránka

Vám, že je osmdesát let? Tomu nevěřím, pronesl jsem nejdříve ze všeho směrem k paní Boženě Vaňkové ve chvíli, kdy jsme se setkali v Blatničce v týdnu, na jehož konci se chystala oslavit druhý červencový víkend roku 2015 životní jubileum se svými příbuznými i známými.

Ten věk byste paní Vaňkové určitě nehádali ani vy, a to zvláště tehdy, když byste znali její nelehký životní příběh, o kterém jsem si s ní vyprávěl. Kde jej začít?

Například v její rodné vesnici, v Ostrožské Lhotě, kde vyrůstala společně se dvěma sourozenci. „Maminka měly moc práce a tatínek dělál v Německu, takže nejvíc času jsem prožila se stařenků, na kterú velice ráda vzpomínám," začala paní Vaňková své povídání v pěkném slováckém nářečí.

Stařenka se jmenovaly Kateřina Pavlasová a jejích jméno padlo během našeho povídání hned několikrát. „Byly to maminka méj maminky, tá mě všecko naučily, kdyby né stařenky, mnoho věcí bych neuměla, učily mé modlitby, zpívat písničky a celkově vztah k víře, rodičů a prarodičů sme si moc vážili," vrací se do dětství paní Vaňková, která začala ještě jako svobodná pracovat u Bati ve Zlíně, avšak žít ve Zlíně nechtěla. „Šklébivala sem jak malé děcko, radši sem každý den stávala o půl čtvrté ráno, jela do Zlína a potom zase dóm," vysvětluje.

Doma ji přitom čekala také práce, musela chodit na pole, starala se o krávu i další domácí zvířata. Ráda ale vzpomíná na nedělní večery v Hájku, v jedné z nejkrásnějších částí Lhoty, plné stromů. „Když došla neděla, šli jsme navrch Hájek, tam byli chlapci, začalo sa zpívat, bylo veselo," říká a jmenuje také některé písničky. Například? Vdávala matička, vdávala dcerečku., Malý hošík černovlasý i mnohé další.

Písničky zněly také na muzikách, kde si jí podle všeho všiml její budoucí manžel, zatím ještě svobodný mladík Cyril Vaněk, který jezdil ze své rodné Blatničky do Ostrožské Lhoty na motorce. Nezadaná Božena Vaňková, tehdy ještě svobodná Božena Turčínová, se mu velmi líbila. „Chtěl se mnú tančit, ale já jsem nechtěla, všímala sem si víc Lhoťanů," přiznává s úsměvem.

Mladík Vaněk byl ale vytrvalý, do Ostrožské Lhoty jezdil dál a nakonec navštívil i rodiče dívky, která se mu tolik líbila - nedivte se proto, že nakonec všechno skončilo svatbou, stěhováním do Blatničky a prvními dětmi, kterých se nakonec narodila pořádná kupa - šest dětí!

„Původně jsem ho nechtěla, ale myslím, že mně byl súzený, byl hodný, rozuměli sme si, děkuju Pánu Bohu," říká k manželovi paní Vaňková.

Život určitě neměli jednoduchý, oba manželé měli těžko práci, starali se o dobytek v místním družstvu, což znamenalo velmi brzké vstávání a práci bez ohledu na jakékoliv svátky či volna. „Ale vzpomínám na to ráda, bydleli sme ve svojěm, můj tatínek byli zedník, původní barák zbúrali a postavili nový, toto postavily tatínkovy ruce. Za to jim moc děkuju," ukazuje na dům, ve kterém bydlí se svým nejmladším synem a jeho rodinou.

Právě v tomto domě uvítali manželé Vaňkovi s několika dětmi v roce 1970 P. Antonína Šuránka, dnes velmi známého a ctěného kněze. V době nástupu komunistické normalizace ale byla zcela jiná situace, P. Šuránek patřil mezi pronásledované kněze, v roce 1951 byl násilně internován čtyři roky v klášteře Želivě a poté až do důchodu v roce 1962 manuálně pracoval ve vápence ve Štramberku. Příchod do Blatničky pro něj znamenal vlastně návrat domů, byl ve svém rodném kraji, navíc mohl chodit na svůj milovaný Antonínek. Tam jej také s nabídkou na ubytování oslovila paní Vaňková.

„Velebný pane, šli byste k nám bývat? Já mám ale šest dětí," pověděla mu a hned uslyšela jeho reakci. „A vy byste si mě vzali?" „Ano, vzali," odpověděla paní Vaňková. „Jé, tak to já budu rád," odpověděl kněz a v srpnu se k Vaňkovým nastěhoval.

Paní Božena Vaňková mluví o P. Šuránkovi s velkým uznáním pět let se starala o skromného kněze, který si získal mezi lidmi obrovskou podporu.

„P. Šuránek všecko poctivě vedli, byla radost je pozorovat, všecko uměli pěkně podat a vykládat, viděla sem to na vlastních děckoch. Modlili sa s něma, poučili je. A byli velice skromný. Oni nechtěli maso nebo třeba kynuté knedlíky, já jsem jim mosela udělat tvrdé, takové vodovité, řízky nemosely byt, oni byli prostě ze starého vydání," popisuje kněze paní Vaňková.

V roce 1975 ale nastala změna, oblíbený kněz přišel o státní souhlas vykonávat práci faráře a z Blatničky musel pryč. Kdo stál za jeho odchodem a co přesně se odehrálo není dodnes jasné, jisté je, že tehdejší komunistický režim pokračoval v jeho pronásledování a nadále mu velmi ztěžoval život.

„Velebný pán tehdy dostali nějaký dopis a říkali manželovi, Cyrile, já budu moset jít z Blatničky pryč," vzpomíná paní Vaňková, která P. Šuránka ujišťovala, že je z domu nikdo nevyhání a můžou zůstat. Oni ale ráno odešli a už se nevrátili.

Mimochodem, zemřeli o sedm let později, poté, co třikrát prodělali infarkt a nikdy už nemohli svobodně milovanou práci kněze dělat - je nepochybné, že komunistická totalita se na jejich zdraví podepsala. „Myslím, že za jeho odchodem z Blatničky stál jeden místní komunista, nelúbilo sa mu, jak P. Šuránek všecko poctivě vedl," míní paní Vaňková.

Těžké rána ale bohužel zasáhla také rodinu Vaňkovu. V roce 1976 zemřel v pouhých čtyřiceti osmi letech tatínek Cyril Vaněk, který zanechal po sobě manželku a šest dětí. Paní Vaňková i po tolika letech vzpomíná na chvíle v kyjovské nemocnici, které byly jedny z posledních, kdy svého manžela viděla. Přitom si vybavuje slova nejmenšího syna Vény, kterému nebylo ještě ani pět let. „Maminko, podívajte sa, jak tatínek plačů."

Paní Božena Vaňková se musela vyrovnat se zcela novou životní situací, nadále chodila pracovat do družstva a přitom sama vychovávala všech šest dětí, kdy se starší museli starat o mladší. „V sobotu a v neděłu mně děcka chodily v pět ráno do družstva pomáhat. Vyvézt hnůj, ukludit, vsecko sa dělalo ručně," vzpomíná na dřinu, kterou si dnes lidé nedovedou ani představit.

Když si s paní Vaňkovou povídáme, nedá mi to, abych se nezeptal na možná trošku citlivou věc. Zajímá mě, jestli přece jenom někdy neuvažovalo o tom, že by si ještě našla nějakého muže, přece jen být vdovou v pouhých čtyřiceti letech, a ještě navíc s tolika dětmi, nemohlo být ani trochu jednoduché.

„Ne, ne , ne. ani mě myšlenka na chlapa nenapadla, vůbec, a to už ně tolik ludí řeklo, prosim ťa, jak si mohla byt tak dlúho sama. Opravdu né, a vidíte mám osmdesát roků," usmívá se paní Vaňková a jako několikrát během našeho rozhovoru vzpomíná víru v Boha.

Děkuju Pánu Bohu, že sem to tak všecko zvládla. Snad mě ten pán velebný Šuránek každý deň dávajú sílu."

Kromě víry je ale pro paní Vaňkovou nesmírně důležitá rodina, která se za léta pořádně rozrostla. Těší se nejen ze šesti dětí, ale také z řady vnuků a pravnuků. Z kolika? No, vnuků je patnáct. A pravnuků? Pokud všechno dobře dopadne, ještě během letošního léta by jich mohl být třináct. „To kdyby viděli děděček, ten by měli radost," řekne paní Vaňková a z očí poznáte, jak moc stále na svého manžela myslí.

Když člověk přemýšlí nad životem paní Boženy Vaňkové, musí myslet také na to, že mnozí lidé v dnešní době přemýšlejí, jak svůj život prožít a přitom mít co nejvíce zážitků, odpočinkových dnů a výletů za hranice všedních dní. Co je ale proti všem těmto zážitkům život paní Vaňkové, která dala život šesti dětem a vychovala je k dospělosti, a přitom ještě nabídla na několik let přístřeší někomu, kdo jej potřeboval?

Paní Vaňková je skromná, nikdy by nemluvila o tom, že prožila úctyhodný život, přestože je to pravda pravdoucí. A těšme se společně s ní z toho, až se v sobotu na své oslavě rozhlídne po sále a uvidí všechny své blízké a známé, kteří ji mají rádi a budou jí děkovat za všechno to, co pro ně udělala.

„Když za mnú dojdú všecky děcka, vnuci a pravnuci, tak já ožiju, já su zdravější, su tak ráda, když je vidím," přiznává při loučení.

Všechno dobré paní Vaňková, hlavně zdraví, rodinnou pohodu a Boží požehnání!

Text a foto: Radek Bartoníček